

З газет та журнілів.

* Проф. А. Погодін присвячує в Бирж. Відом., тені рідкі памяті Драгоманова.

Тепер—після автора—перед виборами в четвертій державі Думу особливо корисно згадати про людину, яка доводила все своє життя, що ця Росії немає ритину по землях широкій децентралізації. Треба як можна частіше нагадувати російському громадянству про те, що без широкого розвитку місцевого самоуправління народи Росії не дослігнуть ні справжнього державного об'єднання, ні того розвитку своїх матеріальних і моральних сил, які лягутуть інтересами держави. Щоб довести такі погляди, Драгоманов уперто і послідовно добивався цього. Можна сказати, що в розумінні необхідності автономних провінцій він перерів на плечі голову людей свого часу, навіть таких видатних публіцистів, яким був покійний публіцист „Голоса“, проф. Градовський.

Рано чи пізно сумма ліхістності доведе тим ширим (коли есть такі прихильники „обручені“ і централізм, які вважають можливим наявність і порушення національних прав народів Іого, як всіх помилилися. І тоді всі ті наслідки, про які прокрукають Драгоманов, виникають.

Далі автор застіргає:

„Кожі розвиток місцевого самоуправління не прийме тих форм, про які казав Драгоманов, та всі праці народного представництва повинні бути на вершині на „буденні“ праці“.

Англомовна Польща, Літва, Україна інш. диктуються потребами держави, вимагається консервативна сміливості тих росіян, преди яких заснували державу, заповідаючи им охоронять і стерепти її від змагань націоналістів армувати внутрішній лад в державі і зовсім осоромити його в очах чужовців.

В Драгоманова вільчуються особливо яскравої тоді державний розум, що сподічиває Україні з Москвою для загальній співрівненості, заснованої не для закріпощення однією, а на взаємній повазі народа і всіх країн держав.

ПО РОСІІ.

Харкова справа. Головне управління землеустроїства та хліборобства постановило збудувати в Сібірі в Степному краї кілька елеваторів. Це дастає спромогу урядові забезпечити середні ціни на хліб навіть в неврожайні роки, а також регулювати врожай. Дикуючи елеваторам, уряд буде одбирати натурую (пашню) ті повічкі населеню, які видавалися в неврожайні роки.

(Т. П. Г.)

Право промислової власності. 9-го липня 1912 р. Височайше затвержено новий, дуже важливий для російської промисловості закон про право промислової власності.

Промисловою власністю звуться право винахідів на виключне користування своєю вигадкою, право на користування товарним знаком, моделлю, малюнком і т. ін., взятими на всі індивідуальні ознаки даної фірми чи речі.

Цей закон складається з чотирьох статей; перші три торкаються права пріоритета що до підданців чужовім держав; четверта стаття торкається прав підданців російських.

(Г. М.)

Діяльність рижського порту. Між-

усими портами Балтійського моря рижському порту належить перше місце, вивезено з нього за кордон і привезено звідти в 1911 році товарів на суму 334.691.373 карб. Про розмір руху можна судити по таким даним: в 1910 році по залізницям до Риги привезено 119.196.824 пуд. і вивезено 36.457.563 пуд.; загальний грузовий оборот на залізницях досягнув 155.634.887 пудів, в той час, як в порті він доходив до 242.899.837 пудів. Крім цього прийшло плотів до Західній Двіні 21.391, по річці Ліплівській Аа 1.790 і по Курляндській Аа 750.

Вивезено за кордон головним чином шпеніці та іншого зерна—25.013.220 пудів, лініон—6.721.076 пудів, конопель—1.090.000 пуд. Яєць—4.958.784 пуд., коров'ячого масла—292.889 пуд., дичини і битої птиці—573.965 пуд., хутра і кож—749.282 пуд., мінерального масла—727.220 пуд., лінічних матеріалів 97.400.000 куб. футів.

Привезено за кордон кам'яного вугілля більше 6 міліонів пудів, хліборобських машин—1.732.000 пуд., кольорового дерева 2.500.000 пуд., мінеральних туїв—6.848.000 пуд., крейда—5.724.000 пуд., сірка—1.400.000 пуд., копри—842.000 пуд., бавовни—631.000 пуд., свинці—505.000 пуд., оселедець—158.000 пуд., пробок—360.000 пуд. і т. ін. З цих чисел видно, що вивозиться через Ригу головним чином верно, ліно, коплю, яйце; привозиться—кам'яний вугілля, машини і т. ін.

Не зважаючи на те, що територія, на яку пристають хораблі, найбільша в Росії (лінія II досягає 97 верст), проте уряд не може вже вмістити всіх товарів і грузів, що приходять до Риги. Загальне число кораблів, що прийшли до Риги в 1910 році, було 2.863; із них під російським прапором 721 і під чужовінським—2.147 кораблів. Найбільше було германських—729 кораблів, данських—411, англійських—402, шведських—288, норвезьких—269 кораблів і т. д.

— Запомога. Населення Семіналатинської області, що постраждало від землетруса, одержало допомогу од жертводавців 955.677 карбованців.

— Товариство боротьби з страйками. В звязку з дуже частими страйками останнього часу, по ініціативі групи робітників „ушаковців“ виникає нова організація під назвою „Товариство боротьби з страйками“. Статут цього тва подано фабричному інспекторові на ствердження. Мета тва організації посередницькі контракти для робітників і наймачів, незабаром тво буде видавати окремий тижневик. В членів цього товариства приймаються головним чином працібкери.

(Б. В.)

— Новобранці. В 1912 році буде набрано по РОСІІ 450.000 новобранців.

(С. С.)

— Врожай хмілю в 1911—12 році. За минулу торговельну кампанію на рівніському ринку перебувало коло 400.000 пудів хмілю. На пивоварні

нено чоловіка з 20. Українці вицерпали поляків з коридору й збудували з лавок барикади. Секретар університетським урядом через мову. Як було настроєне українське студентство, можна бачати з резолюції студентського віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінавалося, що легальний спосіб боротьби за задоволення культурних потреб українського народу й заснування українського університету у Львові не приведе до бажаних наслідків, а тому треба лишити тактику в меморіялах та петиціях й звернутися до крайніх засобів, які присилували б верховодів серйозно глянути на справу і таки І врешті подягдоти. Замісце похороні й признання своєї несилі уряд викликав серед українського студента відчуття обурення й нахади до таких учнів, про якій не думали студенти, коли, наприклад, збрали своє перше всеукраїнське віча, в якій привінав

— Городський театр. Сьогодні в київському городському театрі починається хорові репетиції. З 15 augusta в театрі почнуться репетиції з солистами.

— Український антрепренер Прорович, що грає тепер з своєю трупкою в г. Катеринодарі, наявів на зимовий сезон городську авдіторію в Херсоні. Сезон єсть думка одкрити в початку січня.

— Трупа д. Сагатовського з 6 іюля грає в г. Калуші. В трупці такі артисти й актори: д-ка Веріна, Думка, Добровіда, Задольська, Потоцька, Селентьева; д-ї Галущака, Кеви, Левицького, Любченко, Піщаукай, Райський, Сагатовський, Шаховець, Юркевич, Юрченко. Репертуар старий. Збори середні.

— Постійний український театр у Харькові. Т. і. "переказу чутку" вже не про художній, а про постійний український театр у Харькові. (М. К. Заньковецька, що стала на чолі спірви, приїде в Харьков в початку репетицій, єт то в перших числах січня). Разом з нею приїде П. учениця, драматична геройка в голосом, яка буде грати в новому театрі. До приїду Заньковецької д-р. Ховицький і Луценко організують трупну. В трупці включено буде сімейство Бенєфіс і гастролів. Замісць авансів служащих будуть видавати позички вже після того, як підписано контракт.

— Трупа д. Березнана грає в г. Єланіві, вятської губ.

Лист до редакції.

В. Ш. п. Редактор!

В ч. 161 "Рада" уміщено допис, де сказано, що в м. Гадячі згоріла товарицька крамниця "при досить дивних обставинах": бо пожежа почалаася, каже дописувач, "незабаром після того, як касир зачинив крамницю", та її стала вона "за скільки днів до ревізії".

Така комбінація умовин мимоволі викликає у читача думку, чи не має якихсь звязків та подія в станом річей у крамниці і чи не хотів хто скористуватися пожежою, щоб поховати кінці?

Однак факти подані дописувачем не зовсім справедливі, принайменіше головніший з них:

Крамниця згоріла не до ревізії, а після ревізії.

І хоч підрахунків ревізійна комісія не впоралася до пожежі гарандів, але ж вона мала змогу довести до відомості загальніх зборів членів товариства, які одбулись 18 липня, що становище крамниці було не зле, а навпаки:

Ревізія, якоже комісія, хоч і не була скінчена, та показала такий баланс, якого наша крамниця ще не бачила*. Тоді як у попередні роки, доводить далі комісія, годовні відділі (вино, балалея та гастрономія) давали недовхвати по де-кілька сот карбованців, — цей рік, при загальних прибутках до 60 тисяч карб., недовхвати не переходять 4—6 карб. на відділ.

Такий факт, офіційно засвідчений на згаданих загальних зборах, радикально зміниє умовини пожежі крамниці, намаловані дописувачем.

З пошаною

Г—о.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів).

КРЕМЕНЕЦЬКИЙ ПОВІТ (на Волині). Урожай. Живе цього року на нас хоч трохи і привізлися через холода, що були з весни, але, дякуючи гарній погоді, що встановилася з самого початку життя, селян вже вижили жити, ішевши, покозили ячмінь та ріжані овес і гречку. Урожай озимії в поїзді гарний. На новині нажиали в десятинах 12—16 кіп жита, можна копа від 10—11 пуд, а на старополі тільки 5—10 кіп по 6—8 пудів. Зате ярина на половину пропала від посухи. Особливо повногороди візни гречки. Пропадає й огіркина; капуста та огірки, геть по-жовки, повисихали, квасоля теж: навіть бараболя, що любить сухе літо не росте як слід. Ще первого іюля як був дощ, так і до цей пори не має. А земля в повіті—дебільного громіш отже любить, що дощі перепадали раз-ураз. Ціни на робочі руки трохи піднялися проти минуліх років. На хазайських харчах жевці платили 30—40 к. (тоді як торкі плали 20—30 к.), а косареві 50—60 к.

М. ЧЕЧЕЛЬНИК, ольгопольського повіту (на Поділлі). Задобітво. Післіїдної одної ночі у нас трапилася подія, про яку заговорили геть-геть по-ділу, що околицями нашого повіту. Гуртозвідів задумав гранітозубу крадіжку, небувалу по своїй сміливості. В кам'яному горільчаному складі підкупили трох сторожів, виламали грата вікні підвалі настільки, що міг проплити хлонець років 10—12, зашкільник такого хлонця і намовили його приладнати цмока перш за все до чана, в якому було 300 відер спирту. Нижче цього чана стояли дві герметично закупорені в товстого візела цістерни теж з спиртом, а взагалі всього спир-

ту в складі було коло 4.000.000⁰. Однініх хлонець "зазіхнув" в закупореному чані і, щоб приладнати цмока, черкнув сірника, підніс його близче і.. стався вибух. Хлонець кинув візел підвали, спалхнула пожежа. Коли чан зірвало, то ним була пробита стеля і дах. Цістерни не вибули едино через те, що чан, лягти вгору, промахав водопровідну трубу, стала літись вода і пожежа стихла. Хоч візел вибухнув страшна, і крик обличевого вогнем хлонця, дверерне не одчиняли, щоб не пустити вогня в очистний оділ. Хлонець, коли його врешті винесли, був ще живий і роскалав про всіх злодіїв—хто вони і як думали зробити крадіжку. Арештовано і посадено в ольгопольську тюрму десяте душ, в тім числі і трох сторожів складу.

СЕЛО СТАРО-ПЕТРОВСЬКЕ, Маріуп. п. (на Катеринославщині). Молотьба. На часі дощі під час житви спинились і живи скіялися до Ільї; почалися молотьби. Надії хліборобів на гарний врожай, як виявляється, не зовсім спровадилися: гарні на вигляд хліби дають зарадто мало зерна, яке здебільшого або в зоні пішло, або від жарі посхоже. Найдешка, олії, пішлини, од яких сподівались багато дають найбільше 80 пудів, а то й по 40—50 і навіть по 20, якими, які мають же деселій вигляд і були важкими під час косівниці, дали найбільше 70 пудів, а звичайно по 30—20—15 пудів—дивлячись по обробці. Всі селянини причину цього бачать в тому, що земля дуже виснажена, а до того що її оброблена зарадто кельсько. Обробляють же кельсько тому, що не знають що буде на той рік—чи ділітимуть землю чи ні, чи не марно пропаде праця, коли замісць обробленого дістанеть невідомо що. Один насінник неврояко уже зарашено турбую селяни: хтось краде кілька просто на стелу гарбами та ще й вибирає, де краще. За цей короткий час обрадено десятки б.

Ціни на хліб.

Пішениця: (в копійках за пуд): в Одеські 120 (озима), 115 (улька) і 97 (суржак), у Миколаїві 115 (гірка-улька), у Маріуполі 112 (озима), 100—106 (гірка) 119—121 (гарнівка), в Епісаветі 102—103, у Ростові 117—127 (гарнівка), 110½ (гірка) і 118—116 (озима), у Криму 108—112. **Жито:** в Одесі 88, у Миколаїві 88½, у Маріуполі 78, в Епісаветі 70—71, у Ростові 78—79, у Харькові 75—82, в Кременчуці 80—82. **Овес:** в Одесі 122, у Харькові 95—100 (селянський) і 104—123 (поміщицький). **Ячмінь:** в Одесі 85 (коровий) і 98 (поміщицький), у Миколаїві 84, у Маріуполі 77½, в Епісаветі 72—74, у Ростові 76, у Харькові 68 (новий). **Кукурудза:** в Одесі 70. **Гречка:** Миколаїві 95.

Наstryх трохи покращав. На ячміні і кукурудзі ціни трохи зросли, з вісом настрих теж дуже твердий, з іншими хлібами—без змін.

Справочний оділ.

Надіндаркі відомості. Середа, 1-го Августа. Початок Спасицькі.

* Прохожджені дрібні чесноки Хреста. Мч. Макавеєв і матері його Соломоні та вчителя Епізара (Макові).

Сх. сон. 4 г. 45 хв., зах. сон. 7 г. 24 хв.

Картинка

Параходи Товариств:

Общество Параходства по Дніпру и его притокам і 2-е Параходное Общество по Дніпру и его притокам*. Удержує почтово-пакетирські рейси по оцим водним шляхам:

1) По **Київо-Катеринославському** два рази на день:

з Київа . . . . . 8½ г. р. 1 5 г. дня.

Катеринославу 5 г. р. 1 5 г. дня.

2) По **Київо-Ржищевському** щоден:

з Київа . . . . . в 2 г. дня.

Ржищева . . . . . в 10 г. веч.

3) По **Київо-Гомельському** щоден:

з Київа . . . . . в 1 г. дня.

Гомеля . . . . . в 11½ г. дня.

4) По **Київо-Чернігівському** щоден:

з Київа . . . . . 12½ г. р. 1 5 г. дня.

Чернігова . . . . . 3 г. дня і 7 г. веч.

5) По **Київо-Пинському** щоден:

з Київа . . . . . в 9 г. ранку.

Пинська . . . . . в 9 г. ранку.

6) По **Київо-Чорнобильському** щоден:

з Київа . . . . . в 6 г. веч.

Чорнобіль . . . . . в 8 г. ранку.

7) По **Київо-Могильському**:

з Київа—по неділях, понеділках, середах і п'ятницях в 2 г. дня.

8) По **Могильово-Оршанському**:

з Київа—по неділях, вівторках, четвергах і суботах в 7 г. ранку.

9) По **Київо-Лівобережному**:

з Київа . . . . . в 11 г. ран.

Любешів . . . . . в 7 г. веч.

10) По **Могильово-Білостоцькому**:

з Київа—щоден:

з Київа . . . . . в 4 г. дн.

Плютів . . . . . в 6 г. ран.

11) По дачній лінії **Київ-Пілоти** щоден:

з Київа . . . . . в 9 г. ран.

Плютів . . . . . в 6 г. ран.

12) По **Київо-Сіверському**:

з Київа . . . . . в 10 г. ран.

Сіверськ . . . . . в 10 г. ран.

13) По **Київо-Сімферопольському**:

з Київа . . . . . в 11 г. ран.

Сімферополь . . . . . в 11 г. ран.

14) По **Київо-Харківському**:

з Київа . . . . . в 12 г. ран.

Харків . . . . . в 12 г. ран.

15) По **Київо-Дніпровському**:

з Київа . . . . . в 13 г. ран.

Дніпро . . . . . в 13 г. ран.

16) По **Київо-Дністровському**:

з Київа . . . . . в 14 г. ран.

Дністер . . . . . в 14 г. ран.

17) По **Київо-Дніпровському**:

з Київа . . . . . в 15 г. ран.

Дніпро . . . . . в 15 г. ран.

18) По **Київо-Дніпровському**:

з Київа .